

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2024

YEARBOOK

2024

ГОДИНА 15
БРОЈ 23

VOLUME XV
NO 23

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2024
YEARBOOK
2024

ГОДИНА 15
БР. 23

VOLUME XV
NO 23

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

проф. д-р Луци Караниколова -Чочоровска

Издавачки совет

проф. д-р Дејан Мираковски

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Луци Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Неџати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Џанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамарик – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Бекановиќ – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Годорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија

проф. д-р Светлана Јакимовска, проф. д-р Луци Караниколова-Чочоровска,
проф. д-р Ева Ѓорѓиевска, проф. д-р Махмут Челик, проф. д-р Јованка Денкова,
проф. д-р Даринка Маролова, проф. д-р Весна Коцева, доц. д-р Надица Негриевска,
доц. д-р Марија Крстева, доц. д-р Наталија Поп Зариева, проф. д-р Игор Станојоски,
проф. д-р. Лидија Камчева Панова

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

м-р. Лилјана Јовановска (македонски јазик)

доц. д-р Сашка Јовановска (англиски јазик)

доц. д-р Наталија Поп Зариева (англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“–Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип

Република Северна Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Editorial board

Prof. Dejan Mirakovski, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD – University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD – University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD – University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD – University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD – University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD – University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer PhD – University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kona, PhD – Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD – University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD – University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD – Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD – Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD – University Neofit Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA – University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD – University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD – University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD,
Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD,
Prof. Darinka Marolova, PhD, Prof. Vesna Koceva, PhD, Prof. Nadica Negrievska, PhD,
Prof. Marija Krsteva, PhD, Prof. Natalija Pop Zarieva, PhD, Prof. Igor Stanojoski, PhD,

Prof. Lidija Kamceva Panova, PhD

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska, MA (Macedonian language)

Prof. Saska Jovanovska, PhD, (English language)

Prof. Natalija Pop Zarieva, PhD, (English language)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА / CONTENTS

Јазик / Language

Билјана Ивановска

ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА И ChatGPT – ПРЕДИЗВИЦИ ВО
НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК

Biljana Ivanovska

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ChatGPT – CHALLENGES IN
TEACHING GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE

9

Марија Леонтиќ

СИНТАГМИ СО БРОЈ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И
НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

WORD CLASS NUMBERS SYNTAGM IN TURKISH LANGUAGE
AND THEIR EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

19

Меги Димова, Даринка Маролова, Драгана Кузмановска

ИДИОМИТЕ ВО ГОВОРИТЕ НА ГЕРМАНСКИТЕ
ПОЛИТИЧАРИ И НИВНА ПРЕВОДЛИВОСТ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Megi Dimova, Darinka Marolova, Dragana Kuzmanovska

IDIOMS IN THE SPEECH OF GERMAN POLITICIANS AND
THEIR TRANSLATABILITY INTO MACEDONIAN LANGUAGE

31

Книжевност / Literature

Јованка Денкова

„СЕ Е ВО РЕД“ – РОМАН ОД ЈАСМИНКА ПЕТРОВИЌ ЗА
ПАДОВИТЕ И ПОДЕМИТЕ ВО ЖИВОТОТ НА АДОЛЕСЦЕНТИТЕ

Jovanka Denkova

“EVERYTHING IS FINE” – NOVEL BY JASMINKA PETROVIĆ
ON THE UPS AND DOWNS IN ADOLESCENT LIVES

43

Natalija Pop Zarieva, Krste Hiev, Dragan Donev

TRAUMA, LOSS AND MEMORY: HAUNTINGS IN
COLERIDGE'S “RIME” AND BYRON'S “GIAOUR”

61

Култура / Culture

Ana Velinova

MUSEUM ARCHITECTURE AND PLACE: THE IDEA OF GROWTH

73

IN MUSEUM DESIGN

Marija Krsteva

EUROPEAN FASHION FIGURES IN AMERICAN BIOFICTIONS

79

ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА И ChatGPT – ПРЕДИЗВИЦИ ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК**Билјана Ивановска¹**¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип,
e-mail: biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

Апстракт: Вештачката интелигенција (artificial intelligence-AI/künstliche Intelligenz-KI) влијае на нашиот живот, во секојдневието, од повеќе и од различни аспекти. Се наоѓаме во време кога разговараме преку компјутер со дигитални асистенти, слушаме музика базирана на алгоритми кои ги анализираат нашите навики, активности на интернет или на социјалните мрежи, или пак, преведуваме пораки на англиски јазик или на друг странски јазик со притискање на само едно копче. Кога ChatGPT беше објавен на 30 ноември 2022 година во јавноста, многу луѓе зборуваа и пишуваа за разорната сила и моќ на генеративната вештачка интелигенција. Но, како се менува светот на учењето на странскиот јазик во светлоста на новиот технички развој? Трудот пристапува до ова прашање од различни перспективи. Дали во прекрасниот нов свет на преведувачки алгоритми и автоматизирано текстуално создавање е потребно да се учат јазици, и ако да, за кои потреби? Какви се јазичните вештини кои ќе бидат важни во иднина? Која е оптималната насока на вештачката интелигенција (ВИ) при изучувањето на еден странски јазик? Кој ќе ги обучува наставниците за работа со ВИ и кој ќе развива наставни материјали? И која улога ќе ја имаат наставниците во овој нов свет на истражување? Преку практични примери ја прикажуваме конкретната употреба на ChatGP во изучувањето на германскиот како странски јазик и какво потенцијално влијание можат да понудат новите современи инструменти во наставниот процес.

Клучни зборови: *вештачка интелигенција; чети-бои; ChatGP; настава по германски како странски јазик*

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ChatGPT – CHALLENGES IN TEACHING GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE**Biljana Ivanovska¹**¹Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
e-mail: biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

Abstract: Artificial intelligence (AI) affects our lives in everyday situations, from multiple and diverse aspects. We are in a time when we communicate through computers with digital assistants, listen to music based on algorithms analyzing our habits, internet activities, or social media, or even translate messages into English or another foreign language with just

a press of a button. When ChatGPT was released on November 30, 2022, to the public, many people talked and wrote about the disruptive power and capability of generative artificial intelligence. However, how is the world of learning foreign languages changing in light of this new technological development? Various perspectives approach this question. Is it necessary to learn languages in the beautiful new world of translation algorithms and automated textual creation, and if so, for what purposes? What language skills will be crucial in the future? What is the optimal approach of artificial intelligence in language learning? Who will train teachers to work with AI, and who will develop teaching materials? And what role do teachers play in this new world of exploration? Through practical examples, we illustrate the specific use of ChatGPT in learning German as a foreign language and the potential impact of these new modern tools in the educational process.

Keywords: *artificial intelligence, chat-bot, ChatGPT, teaching German as a foreign language*

1. Вовед

Вештачката интелигенција (ВИ) се смета за еден од мега-трендовите на 21-иот век и како значајна шанса за нови перспективи во иднината на човештвото. Технологијата овозможува напредок како автономното учење или обработка и анализа на големи количини податоци може да помогне значително во олеснување на секојдневието на многумина – барем од теоретски аспект. Во практика, ВИ сè уште се среќава со некои предизвици. Таа е резултат на машинското учење и затоа е ефикасна само колку што е и процесот на учење. Овој процес често се базира на откривањето на врски помеѓу дадените влезни информации и соодветните излезни резултати. Кога ВИ може самостојно да изврши правилен фидбек („feed back“), се смета дека е постигнат успешен резултат (Бергерс, 2023).

Од своето појавување во јавноста, во ноември 2022 година, интелигентниот чет-бот ChatGPT е присутен во медиумите и се користи, и за него се разговара интензивно од страна на стручњаци и од широката популација (Хонегер, 2023). Исто така, кај наставниците во училиштата и на универзитетите, дијалогот изведен преку компјутерски софтвер предизвика значителен немир и поттикна разговор и дискусии за начинот на постапување на образовните институции со вештачката интелигенција. Притоа, се проектираат можностите и ризиците околу користењето на оваа алатка во наставата, воопшто.

Употреба на вештачка интелигенција (ВИ) во образованието и при учењето е актуелна и популарна тема, која во многу области на образованието добива сè повеќе значење. Употребата на вештачка интелигенција (ВИ) во наставата по странски јазици може да има значителни предности и да го збогати учењето на студентите. Еве неколку начини како ВИ може да се користи во оваа област (според Хајмбрехт, 2023):

- А) *Персонализирано учење*: ВИ може да ги анализира потребите и стиловите на учење на студентите и да им обезбеди персонализирани учебни материјали. Ова помага во прилагодувањето на учењето според индивидуалните потреби на секој студент.
- Б) *Автоматско оценување*: ВИ може да биде вклучена во процесот на оценување, што го олеснува и забрзува оценувањето на писмени задачи или јазични вежби. Ова често ја олеснува работата на наставниците и им овозможува повеќе време за активности со студентите.
- В) *Виртуелни асистенти за учење*: ВИ може да биде корисна како виртуелен асистент на студентите, помагајќи им во разбирањето на граматичките правила, вокабуларот и изговорот. Виртуелните асистенти можат да пружат индивидуална помош и објаснувања кога тоа е потребно.
- Г) *Учење преку интерактивни игри и приказни*: ВИ може да создава интерактивни игри и приказни што ги ангажираат студентите и ги поттикнуваат да ги користат јазичните вештини во различни контексти. Овие методи на учење можат да бидат забавни и едукативни.
- Д) *Преведувачки алатки*: ВИ може да биде корисна за студентите кои учат странски јазик за превод на текстови или за обезбедување на јазична поддршка за работата од дома.

2. Генеративна вештачка интелигенција и генератори на текстови

Во Дуденовиот онлајн речник на германскиот јазик, поимот *generieren* е објаснет со јазичните единици, како: *hervorbringen, erzeugen (Daten, Adressen generieren, das System generiert immer noch Fehler)* и има значење на: *in Übereinstimmung mit einem grammatischen Regelsystem (im Sinne der generativen Grammatik) hervorbringen, bilden*. Како синоними се среќаваат: *erzeugen, herstellen, hervorbringen, induzieren*. Во Дигиталниот речник на македонскиот јазик (ДРМЈ) оваа лексема се јавува со значењата: *generieren, создава, раѓа, предизвикува, продуцира*. Значи, под овој поим се подразбира создавање на текстови со помош на вештачка интелигенција, односно компјутерски софтвер.

2.1. ВИ-создавачи на текстови

Големите јазични модели (*large language models /LLM/*) се алгоритми за учење што може да изведат разноликост на процесирање на природниот јазик и овие модели користат трансформирани модули/матрици кои се тренирани за користење масивни податоци. Ова им овозможува да препознаваат, предвидуваат или преведуваат, односно да генерираат текстови или други содржини.

Според Хартман (2017), познати и често употребувани јазични модели, означени како „големи јазични модели“ (*large language models /LLM/*) се следниве:

Chat GPT и GPT-4 (open AI); Bing AI (Microsoft); Bard AI (Google); LLaMA (Facebook/Meta);

DeepWrite; Neuroflash; Perplexity AI Copy.ai, Copymatic, Anyword, Linguix etc. Во овој контекст, ги споменуваме и следниве:

Создавачи на слики: DALL-E, Midjourney, Jasper, Neuroflash, Hexo AI, beautiful.ai.;

Создавачи на аудиоентитети: Resemble.ai, Vocal Clarity, Audiate, Murf A, Lovo AI etc.

Создавачи на видео: Yepic, Peech, Wombo, Invideo, Designs AI etc.

Инструменти на вештачката интелигенција кои служат за генерирање на текст пред појавата на ChatGPT се следниве:

- InferKit/Talk to Transformer (<https://app.inferkit.com/demo>);
- Essaybot (www.essaybot.com);
- Blog Idea Generator (<https://www.usetopic.com/blog-idea-generator>);
- QuillBot (<https://quillbot.com>);
- Artikelschreiber.com (<https://www.artikelschreiber.com>);
- Sassbook (<https://sassbook.com/ai-writer>);
- Wordtune (<https://www.wordtune.com>).

Јазичните модели кои можат да се генерираат со посредство на ВИ, се следниве:

- одговарање на прашање,
- создавање текстови и обработка на текстови (креирање на резиме, помош при одредена формулација),
- оценка и евалуација на текстови (според критериуми дадени и предложени од корисникот),
- пишување на конкурси, апликации, имејлови и сл.
- комуникација во/на повеќе различни јазици,
- програмирање и сл.

3. Практични примери за употреба на ChatGPT во наставата по германски јазик

Во понатамошниот дел од текстот даваме практични примери за употреба на вештачката интелигенција и ChatGPT во наставата по предметот Современ германски јазик, кој се изведува со студентите од Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, на рамниште B2.2 и C1.1.

Во прилог прикажуваме вежби кои ние сме ги користеле во наставата со студентите, а за кои беше користен ChatGPT. Се покажува дека три фактори играат важна улога при примената на овој бот во наставата:

1. Улогата на лицето кое ја поставува задачата (наставник, студент и сл.);
2. начинот на поставување на задачата;

3. Форматот или рамката во која треба да се изведе задачата (да се претстават податоците во форма на табела, на тест со празнини, во форма на дијаграм, на графикон и сл.).

Подолу во текстот се прикажани практични примери кои ние сме ги користеле во изведување на наставата по Современ германски јазик со користење на чет-ботот ChatGPT. Вежбите обработуваат теми од областа на морфологијата, синтаксата, семантиката, но може да се користат и други граматички и прагматички теми. Добиените одговори може да се споредуваат со тие добиени од студентите, можат да се дискутираат и да се анализираат. Конкретните примери дадени во прилог се однесуваат на пополнување на тест со празнини, објаснување на формите на поздравување кај Германците, објаснување на феноменот на учтивоста, поедноставување на текстот на одредено јазично ниво (во конкретната вежба, Б1 ниво), употреба на именски форми, употреба на двочлени сврзници и сл.

Aufgabe 1: Erstelle einen Lückentext über die Sitte und Bräuche in Deutschland mit 8 Lücken für Lernende auf B2-Niveau und zeige die Lösungen.

ChatGPT

Selbstverständlich kann ich dir bei der Erstellung eines Lückentextes zu diesem Thema helfen. Hier ist ein Beispieltext mit 8 Lücken:

In Deutschland sind Sitte und Brauchtum wichtige kulturelle Elemente, die das soziale Zusammenleben prägen. Die (1) spielen dabei eine entscheidende Rolle, da sie Regeln und Normen festlegen, die von Generation zu Generation weitergegeben werden. Ein bekannter deutscher Brauch ist beispielsweise das (2), bei dem Freunde und Familie zusammenkommen, um gemeinsam zu feiern.

Die (3) in Deutschland sind vielfältig und variieren oft von Region zu Region. Ein typisch deutscher Brauch ist das (4), das mit festlichen Traditionen und speziellen Gerichten verbunden ist. Ein weiteres Beispiel für deutsche (5) ist der Karneval, der vor allem in einigen Bundesländern ausgelassen gefeiert wird.

Die (6) in Deutschland spiegeln oft auch die Werte der Gesellschaft wider. Das (7) ist ein Beispiel dafür, wie Gemeinschaft und Zusammenhalt betont werden. Ebenso werden durch (8) bestimmte Verhaltensweisen und Höflichkeitsregeln vermittelt.

Lösungen:

1. Bräuche
2. Oktoberfest
3. Traditionen
4. Weihnachtsfest
5. Sitten
6. Feierlichkeiten
7. Erntedankfest
8. Rituale

Message ChatGPT...

Aufgabe 2: Erkläre die Begrüßungsformeln in Deutschland für die lernende auf C1 Niveau.

ChatGPT

Auf C1-Niveau in Deutschland sind die Begrüßungsformen oft vielfältig und hängen von der Kontextualisierung, der Beziehungsebene und der Formalität ab. Hier sind einige Erklärungen zu den Begrüßungsformen auf diesem Sprachniveau:

1. **"Guten Tag!":** Diese formelle Begrüßung wird oft in geschäftlichen Kontexten oder in offiziellen Situationen verwendet. Sie drückt Höflichkeit und Respekt aus.
2. **"Hallo!":** Diese Begrüßung ist informeller und wird in vielen Situationen verwendet, besonders wenn die Beziehung bereits etwas entspannter ist. Es ist weit verbreitet in informellen Umgebungen, zwischen Kollegen und Freunden.
3. **"Moin!":** In einigen Regionen Deutschlands, insbesondere im Norden, wird "Moin" als informelle Begrüßung verwendet. Es kann zu jeder Tageszeit verwendet werden und gilt als freundlich und zwanglos.
4. **"Wie geht es Ihnen?":** Diese Frage wird oft als Höflichkeitsformel nach der Begrüßung gestellt. Auf C1-Niveau ist es wichtig zu wissen, wie man angemessen auf diese Frage antwortet, da es den sozialen Umgang reflektiert.
5. **Umarmung oder Händedruck:** Auf C1-Niveau werden Lernende in der Regel auch mit den verschiedenen körperlichen Begrüßungsformen vertraut gemacht. In informellen Kontexten kann eine Umarmung üblich sein, während in geschäftlichen oder offiziellen Situationen oft ein Händedruck erwartet wird.
6. **"Schön, Sie zu sehen!":** Diese Formulierung drückt Freude über das Wiedersehen aus und wird oft in informellen Kontexten oder zwischen Personen verwendet, die sich gut kennen.

Auf C1-Niveau ist es wichtig zu beachten, dass die Wahl der Begrüßungsform von verschiedenen Faktoren abhängt, einschließlich der Beziehungsdynamik, der Umgebung und der spezifischen kulturellen Normen.

Aufgabe 3: Analysieren Sie das Phänomen der Höflichkeit im Deutschen

ChatGPT

Die Höflichkeit im Deutschen ist ein komplexes und facettenreiches Phänomen, das in verschiedenen sozialen Kontexten und Situationen unterschiedlich zum Ausdruck kommt. Hier sind einige Aspekte der Höflichkeit im Deutschen:

1. **Anredeformen und Titel:** Im Deutschen spielt die richtige Anredeform eine wichtige Rolle bei der Höflichkeit. Je nach Kontext wird zwischen der förmlichen Anrede ("Sie") und der informellen Anrede ("du") unterschieden. Zudem werden Titel wie "Herr" oder "Frau" oft verwendet, um Respekt und Höflichkeit auszudrücken.
2. **Begrüßungs- und Verabschiedungsrituale:** Die Wahl der Begrüßungs- und Verabschiedungsformen variiert je nach Region und sozialem Umfeld. "Guten Tag" oder "Hallo" sind übliche Begrüßungen, während "Auf Wiedersehen" oder "Tschüss" gängige Verabschiedungen sind.
3. **Dank und Entschuldigung:** Höflichkeitsformeln wie "Danke" und "Entschuldigung" sind wesentliche Bestandteile der deutschen Kommunikation. Höflich ausgedrückte Dankbarkeit und Entschuldigungen tragen dazu bei, positive soziale Interaktionen zu fördern.
4. **Formale Kommunikation in Geschäftsumgebungen:** In geschäftlichen Kontexten wird in der Regel eine förmliche und höfliche Kommunikation erwartet. Formelle Anredeformen, höfliche Ausdrucksweisen und korrekte Titulierungen sind besonders wichtig.
5. **Höflichkeit in der Sprache:** Die Wortwahl und die Art und Weise, wie Sätze formuliert werden, beeinflussen die Höflichkeit. Indirekte Formulierungen, wie beispielsweise höfliche Bitten oder Vorschläge, sind typisch für höfliche Kommunikation im Deutschen.
6. **Körpersprache und Blickkontakt:** Neben verbalen Ausdrücken spielt auch die Körpersprache eine Rolle bei der Höflichkeit. Ein angemessener Blickkontakt und nonverbale Signale wie Lächeln können Freundlichkeit und Respekt vermitteln.
7. **Wahrung der Privatsphäre:** Höflichkeit im Deutschen schließt auch die Wahrung der Privatsphäre ein. Fragen nach persönlichen Angelegenheiten sollten respektvoll und mit Bedacht gestellt werden.

Es ist wichtig zu betonen, dass Höflichkeit kulturell geprägt ist und sich im Laufe der

Message ChatGPT...

Aufgabe 4: Formuliere den Text einfacher, damit er dem Sprachniveau B1.1 entspricht

Gestern 17:23 Uhr

Sarah Crone

Scholz verteidigt Verfahrenstrick auf EU-Gipfel

Nur knapp wurde beim EU-Gipfeltreffen am Donnerstag ein diplomatisches Debakel vermieden - dank der Initiative von Bundeskanzler Olaf Scholz (SPD). Dieser hat nun den Verfahrenstrick verteidigt, mit dem die Entscheidung über die Aufnahme von EU-Beitrittsverhandlungen mit der Ukraine ermöglicht wurde. Er würde selbst nicht von einem Trick sprechen, sagte der Kanzler auf seiner Pressekonferenz nach dem Gipfel. "Es ist eine Entscheidung, die wir entsprechend unserer Regeln einvernehmlich getroffen haben." Der Kanzler fügte aber hinzu: "Das ist jetzt nichts, was man jedes Mal machen sollte."

Der Streit über die Aufnahme der EU-Beitrittsverhandlungen mit der Ukraine galt bis zum Gipfel als festgefahren, weil sich der ungarische Ministerpräsident Viktor Orbán gegen einen solchen Schritt sperrte. Als Lösung schlug Scholz Orbán vor, die Sitzung für die Entscheidung zu verlassen, um den anderen Staats- und Regierungschefs die erforderliche Einvernehmlichkeit zu ermöglichen. Der Ungar konnte so bei seinem Nein zu den Beitrittsverhandlungen bleiben, ohne sie zu blockieren.

ChatGPT

Scholz verteidigt Vorschlag auf EU-Gipfel

Beim EU-Gipfeltreffen am Donnerstag gab es fast ein Problem, aber Bundeskanzler Olaf Scholz (SPD) hat geholfen, es zu verhindern. Er verteidigt einen Vorschlag, mit dem die Entscheidung über die EU-Beitrittsverhandlungen mit der Ukraine ermöglicht wurde. Auf einer Pressekonferenz nach dem Gipfel sagte der Kanzler, er würde nicht von einem Trick sprechen. "Es ist eine Entscheidung, die wir gemäß unseren Regeln gemeinsam getroffen haben", sagte er. Aber er fügte hinzu: "Das ist nicht etwas, was man jedes Mal machen sollte."

Es gab einen Streit über die Aufnahme der EU-Beitrittsverhandlungen mit der Ukraine, weil der ungarische Ministerpräsident Viktor Orbán dagegen war. Scholz schlug vor, dass Orbán die Sitzung verlässt, damit die anderen Staats- und Regierungschefs die Entscheidung treffen können. So konnte Orbán sein Nein behalten, ohne die Verhandlungen zu blockieren.

ChatGPT can make mistakes. Consider checking important information.

Aufgabe 5: Verwende weniger Nominalisierungen und baue zwei Sätze mit zwei teiligen Konnektoren ein.

You

Verwende weniger Nominalisierungen und baue zwei Sätze mit zwei teilige Konnektoren ein.

ChatGPT

Scholz verteidigte beim EU-Gipfeltreffen am Donnerstag einen Vorschlag, der knapp ein diplomatisches Problem verhinderte. Bundeskanzler Olaf Scholz (SPD) erklärte auf seiner Pressekonferenz nach dem Gipfel, dass er selbst nicht von einem Trick sprechen würde. Er betonte, dass es eine Entscheidung sei, die sie gemäß ihren Regeln gemeinsam getroffen hätten. Gleichzeitig fügte er hinzu, dass dies nicht etwas sei, was man jedes Mal machen sollte. Der Streit über die Aufnahme der EU-Beitrittsverhandlungen mit der Ukraine galt bis zum Gipfel als festgefahren, weil sich der ungarische Ministerpräsident Viktor Orbán gegen einen solchen Schritt sperrte. Als Lösung schlug Scholz Orbán vor, die Sitzung für die Entscheidung zu verlassen, um den anderen Staats- und Regierungschefs die erforderliche Einvernehmlichkeit zu ermöglichen. So konnte Orbán sein Nein zu den Beitrittsverhandlungen behalten, ohne sie zu blockieren.

Message ChatGPT...

ChatGPT can make mistakes. Consider checking important information.

Прашањето околу јасноста, точноста и прецизноста на понудените одговори од зададените задачи е тема за посебна дискусија која бара, исто така, големо внимание и обемна посветеност, и секако посебен осврт на оваа проблематика. Со соодветна употреба, чет-ботот може да претставува огромно олеснување на работата за наставниците. На пример, задачи од различен карактер можат да се продуцираат и да дадат очекувани резултати. Ова може да се однесува на помали и затворени формати, но, ВИ, исто така, може да создаде целосен и завршен испит. Меѓутоа, има неколку аспекти кои се проблематични: Прво, во некои случаи може да се јави сериозна фактолошка грешка. Фактолошки погрешни информации често произлегуваат од фактот дека информациите кои лежат во основа на машинското учење се земени од интернет и не се проверени или научно потврдени. Во верзијата ChatGPT-3.5 од 2021 година алгоритмот е општо подложен на грешки. Исто така, се појавуваат интерференции на синтаксичко ниво и други вакви или слични грешки во одредени параграфи во текстот, па во секој случај треба да се направи проверка на излезните информации и податоци пред да се размисли за користење на материјалот во наставата. Истото важи и за користењето во лична кореспонденција, при што се користат општи информации и начини на однесување, но често треба да

се комуницира со информации кои не се достапни преку ВИ. Исто така, во некои случаи станува збор за чувствителни информации кои не треба да бидат обезбедени од самата програма, бидејќи сите податоци потенцијално може да бидат зачувани на серверите на доставувачот и да се користат и обработуваат за подобрување на софтверот.

4. Заклучок

ChatGPT има потенцијал фундаментално да ја промени наставата и начинот на постигнување соодветен успех при совладување на одредена вештина во образовните институции. Употребата на вештачката интелигенција може да се изведе преку различни учесници и во најмногу случаи не може еднозначно да се оцени како исклучиво позитивна или исклучиво негативна. Иако постои опасност од обиди за измама и злоупотреба од страна на учениците/студентите, наставниците можат оваа опасност да ја намалат со сопствена компетентност во работата со софтверот и ВИ и со поставување целно дефинирани задачи. Затоа, превентивниот пристап со ВИ-подржани чет-ботови како ChatGPT (3.5 и 4.0) треба да биде една од можните насоки во наставниот процес во училиштата и универзитетите. Само преку нивната целно насочена употреба во наставата, наставниците и учениците/студентите ќе стекнат компетенции и вештини за адекватна употреба на софтверот со развивање на критичко мислење.

Користена литература:

- [1] Bergers, Hendrik (2023): Künstliche Intelligenz wie ChatGPT – „Bullshitgenerator“, „Wundertüte“ oder „bald so selbstverständlich wie der Einsatz eines Taschenrechners“? Terrasse online, Ernst Klett Verlag: <https://www.klett.de/alias/1144505> (16.12.2023)
- [2] Hartmann, Daniela (2017): Künstliche Intelligenz im DaF-Unterricht? Disruptive Technologien als Herausforderung und Chance Artificial intelligence in GFL teaching? Disruptive technologies as challenge and opportunity, From the journal Informationen Deutsch als Fremdsprache <https://doi.org/10.1515/infodaf-2021-0078>
- [3] Heimbrecht, Felix (2023): Künstliche Intelligenz: Hype vs. Realität. In: Zukunftsinstitut GmbH. Unter: <https://www.zukunftsinstitut.de/artikel/digitalisierung/kuenstliche-intelligenz-hype-vs-realitaet/> (17.12.2023)
- [4] Honegger, Beat Döbeli (2023): ChatGPT & Schule. Pädagogische Hochschule Schwyz. Unter: <https://mia.phsz.ch/MIA/ChatGPT> (17.12.2023)
- [5] Open AI: WebChatGPT. Unter: <https://chat.openai.com/auth/login> (10.12.2023)

Користени речници:

(на латиница)

Duden Online Wörterbuch: <https://www.duden.de/suchen/dudenonline/generieren>

(на кирилица)

Дигитален речник на македонскиот јазик: <http://drmj.eu/>

